

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС

DOI: <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2023.51.287989>

УДК 347.4

С. М. Клейменова, канд. юрид. наук, доцент
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Кафедра цивільно-правових дисциплін
Французький бульвар, 24/26, Одеса, 65058, Україна
e-mail: snkleimenova@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9136-3445>

ОСОБЛИВОСТІ СТРАХУВАННЯ В СФЕРІ КІНЕМАТОГРАФІЇ

Дана стаття присвячена питанням надання послуг страхування в області кінематографії. Слід зазначити, що дана тема мало вивчена й тому виникає низка питань, які стосуються особливостей страхування в кіновиробництві. Страхування в даній сфері людської діяльності необхідне, оскільки це дозволить, у випадку настання певних страхових випадків, уникнути майнових втрат. До того ж, оскільки створення кінотвору пов'язане з певними ризиками для виконавців (каскадерів), то для захисту їх інтересів, продюсерів (кінокомпаній) слід опікуватися станом їхнього здоров'я, життя й безпеки. Укладання договорів страхування, як, наприклад, медичне страхування, страхування життя, страхування від нещасного випадку, дозволять належним чином подбати про цю категорію учасників знімального процесу. Має місце ризик і в майновій сфері кіновиробництва: вимушені простой, загибель декорацій, псування реквізиту. Ці ризики також повинні підлягати страхуванню. Дійсно, ризиків у розглянутій галузі досить багато. Незважаючи на процеси вдосконалення технічних можливостей, які дозволяють запобігати зазначеним ризикам, все-таки прогрес не може повною мірою захистити від небезпек. Механізм страхування стає запобіжною мірою, яка дозволяє компенсувати втрати. У статті розглядаються особливості страхування творчої групи, що брала участь у процесі створення кінофільму, а також особливостей страхування майна. Безумовно, теоретичні розробки в цій галузі невеликі, але наукові статті та праці, які стосуються саме страхування, дають можливість надалі досліджувати особливості страхування в сфері кіновиробництва. Розвиток як кіноіндустрії, так і страхової справи, дозволяє зробити висновок про те, що кількість страхових продуктів і професіоналів, які будуть ними займатися, буде збільшуватись. Це дозволить захиститися від ризиків у даній сфері, а розвиток кінострахування буде цілком природним у кіноіндустрії.

Ключові слова: послуги страхування, кіновиробництво, виконавці, медичне страхування, страхування майна, кінематографічний добуток.

Постановка проблеми. Кінематограф, як сферу людської діяльності необхідно розглядати з різних сторін. Однією з таких сторін є застосування страхування певних ризиків при створенні кінотвору. Страхування є досить ефективним правовим інструментом, який дозволить забезпечити захист інтересів фізичних осіб, що брали участь у кіновиробництві (актори, каскадери), а також захист

майнових інтересів усього кінопроцесу в цілому. Необхідно розбудовувати дану сферу в страховій діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальність питань, пов'язаних з поняттям страхових послуг та їх ознак, підтверджується публікаціями, предметом яких є проблеми послуг страхування, серед яких: О. О. Гаманкова, Г. О. Ільченко, І. В. Кравец, Н. Міловська, Д. М. Степанович та ін. Однак, питання, пов'язані зі страхуванням у кінематографі, в юридичній літературі не висвітлені в достатній мірі.

Мета статті. Метою статті є виявлення особливостей надання послуг страхування в сфері кіновиробництва.

Виклад основного матеріалу. Закон України «Про страхування» надає можливість застрахувати різноманітні випадки в різних сферах життєдіяльності. До них можна віднести страхування й життя, і здоров'я, і майна, і ризик стихійних лих та інше. Чинний закон про страхування визначає, що страхування – це «вид цивільно-правових відносин щодо захисту майнових інтересів фізичних осіб та юридичних осіб у разі настання певних подій (страхових випадків), визначених договором страхування або чинним законодавством, за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати фізичними особами та юридичними особами страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) та доходів від розміщення коштів цих фондів» [1]. Мають місце випадки, так званого комплексного страхування. Під комплексним страхуванням прийнято розуміти пакет, у який входить кілька послуг. Використовувати «комплексне» страхування допустимо в різних галузях діяльності, в тому числі, й у сфері створення кінематографічного добутку. Страхування в кінематографі являє яскравий приклад подібного комплексного страхування. Загальновизнаним розумінням такого виду страхування є «... страхування фільму від непередбачених випадків, таких як хвороба актора або виникнення стихійних лих, що призводять до затримок у розкладі фільмів. Це також може включати покриття від нещасних випадків, які призводять до пошкодження обладнання під час зйомки» [2]. Відомо, що дії по створенню кінематографічного добутку пов'язані не тільки із творчою діяльністю його авторів, але й складним технологічним процесом. Цей досить складний «механізм» вимагає чіткої роботи як творчої групи, так і виробничої. Страхування окремих напрямків діяльності по створенню кінофільму забезпечує захист інтересів усієї знімальної групи. Можна розподілити ці напрямки в такий спосіб: страхування знімальної групи, включаючи акторів; страхування майна (реквізит, декорації, звукове й знімально-освітлювальне устаткування, плівки, негативи); страхування збитків від виробничих простоїв; страхування відповідальності виробника фільму (кіностудія, продюсер) перед третіми особами.

Страхування творчого складу знімальної групи допускає страхування від фізичних каліцтв, настання нещасного випадку, хвороби, від смерті, втрати працездатності. Знімальний процес пов'язаний не тільки із творчими моментами створення фільму, але й з екстремальною діяльністю. У ході виконання останньої, можливі непередбачені обставини, які можуть привести до травм, каліцтв, втрати працездатності і т. і. У цьому випадку страхування може певним змістом «полегшити» матеріальні витрати на лікування. Для

попередження непередбачених видатків, з боку кіностудії або продюсера, у випадку непрацездатності окремих осіб з основного складу знімальної групи, на користь кіностудії або продюсера страхують акторів, які виконують основні ролі. Цікаво, що страхують не тільки виконавців головних ролей, але й акторів, які не відіграють головні ролі, а є запрошеними «знаменитостями». Більш того, має місце практика, коли страхування життя акторів оформлюється на користь виробника фільму. Отже, вигодонабувачем при такому страхуванні будуть виступати не близькі актора, а продюсер і кіностудія. Це має своє пояснення. У випадку смерті, або втрати працездатності актора збитки виникають у виробника кінофільму. У зв'язку з настанням страхового випадку, зокрема у продюсера, виникають професійні проблеми, пов'язані або із заміною актора, або із закриттям проекту в цілому. Це повною мірою відповідає одному із принципів страхової діяльності – відшкодування в межах реально заподіяного збитку. Не можна не погодитися, що втрата актором працездатності, у зв'язку з отриманими каліцтвами (травмами), впливає на весь подальший знімальний процес. Робота над створенням фільму може бути припинена на невизначений період, або зовсім зупинена. Матеріальні збитки, які будуть покладені на виробника фільму, повинні бути частково покриті страховкою акторів. Крім акторів, договори про надання страхових послуг повинні бути укладені на користь каскадерів. Їхнє життя й здоров'я в момент здійснення ними професійної діяльності в процесі створення фільму з використання небезпечних трюків, також є ризиковими та небезпечними. Тому творцям фільму необхідно оформляти й медичну страховку і страховку від нещасних випадків, і страхування життя. Подібна модель правовідносин по наданню страхових послуг цілком логічна й виправдана.

При страхуванні акторського складу знімальної групи можна використовувати такі види страхування як: страхування життя, страхування від нещасного випадку, медичне страхування. Ці види страхування можуть бути використані для захисту матеріальних інтересів сторін. Крім того, при укладанні договорів про передачу майнових прав акторами творцеві фільму, (продюсер, кінокомпанія) в обов'язковому порядку повинна бути зафіксована умова про вид страхування актора (каскадера). Це пояснюється тим, що діяльність, пов'язана зі створенням кінофільму, є ризиковою для зазначеної групи творців. Так, у змісті договору з артистами-виконавцями у розділі «Особливі умови» можна включити пункт, що стосується страхування даної категорії суб'єктів суміжних прав. Вважаємо, що медичне страхування в даному випадку буде повною мірою забезпечувати інтереси виконавців, оскільки надання медичних послуг, передбачених цим видом страхування дозволить, у випадку хвороби, або травмування у найкоротший термін надати відповідну медичну допомогу й дати можливість продовжувати знімальний процес.

Також при створенні кінофільму виникають ризики втрати, ушкодження майна, що забезпечує знімальний процес. Для захисту майнових інтересів у цій частині кінопроцесу доречним буде оформлення договорів про надання страхових послуг, предметом яких буде страхування майна. Так, можливо застрахувати майно кіностудії від таких ризиків як: пожежа, стихійні лиха, збій комунальних систем, а саме опалювальних, каналізаційних. Більш того, звукове й освітлювальне обладнання може бути застраховане від опадів, зміни

Вважаємо, що положення про страхування повинне бути однією з істотних умов договорів у сфері кінематографії.

Висновки і пропозиції. На підставі викладеного можна зробити висновок про те, що процес створення кінотвору є досить ризиковою діяльністю. Завдяки страхуванню ці ризики можуть бути знижені. Страхування в галузі кінотовиробництва є складним. Це пояснюється тим, що договори про надання послуг страхування укладаються і для забезпечення життя та здоров'я акторів (каскадерів), і для забезпечення майна, яке належить кіностудії (продюсерові).

Список використаної літератури:

1. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96>.
2. What is Film insurance // The economics times, english edition, 24.08.2023 р. URL: <https://economictimes.indiatimes.com/definition/film-insurance>.
3. Про внесення змін до статті 11 Закону України «Про державну підтримку кінематографії в Україні» щодо усунення технічних та логічних неузгодженостей від 17.12.2021 р. № 1985-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1985-IX#Text>.

References:

1. Pro strakhuvannya: Zakon Ukrayiny vid 07.03.1996. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. 1996. № 85/96. St. 78 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96>. [in Ukrainian]
2. What is Film insurance // The economics times, english edition, 24.08.2023. URL: <https://economictimes.indiatimes.com/definition/film-insurance>.
3. Pro vnesennya zmin do statti 11 Zakonu Ukrayiny «Pro derzhavnu pidtrymku kinematohrafiyi v Ukrayini» shchodo usunennya tekhnichnykh ta lohichnykh neuzhodzenostey vid 17.12.2021. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. 2021. № 1985-IX. St. 298. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1985-IX#Text> [in Ukrainian].

Стаття надійшла 12.09.2023 р.

S. M. Kleimenova, Candidate of Juridical Sciences, Associate Professor
Odesa I. I. Mechnikov National University
the Department of Civil Law Disciplines
Frantsuzskiy Boulevard, 24/26, Odesa, 65058, Ukraine
e-mail: snkleimenova@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9136-3445>

FEATURES OF INSURANCE IN THE FILM INDUSTRY

Summary

This article is devoted to the provision of insurance services in the field of cinematography. It should be noted that this topic has been little studied, and therefore a number of questions arise that relate to the features of insurance in film production. Insurance in this area of human activity is necessary, because it will allow, in the event of the occurrence of certain insured events, to avoid property losses. Moreover, since the creation of a film work is associated with certain risks for performers (stuntmen), in order to protect their interests, the producer (film company) should take care of their health, life and safety. And the conclusion of appropriate insurance contracts, such as: medical insurance, life insurance, accident insurance, will allow

you to properly take care of this category of participants in the filming process. There are also risks in the property area of film production. This is forced downtime, and the death of scenery, and damage to props. These risks must also be insured. Indeed, there are a lot of risks in the industry under consideration. Despite the ever-improving technical capabilities that make it possible to prevent these risks, progress still cannot fully protect against dangers. Insurance is just that «magic wand» that will compensate for losses. Undoubtedly, theoretical developments in this field are small. But scientific articles and works that relate specifically to insurance provide an opportunity to further explore the peculiarities of insurance in the field of film production. The article discusses the features of the insurance of the creative team involved in the process of creating a movie, as well as the features of property insurance. The development of both the film industry and the insurance business allows us to conclude that there will be more and more insurance products and professionals who will deal with them. This will protect against risks in this area. Moreover, the development of film insurance will be quite natural in the film industry.

Keywords: insurance services, film production, performers, health insurance, property insurance, cinematograph.